

АКТИВІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЇ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

Лазарчук Діана Романівна, студентка IV курсу (групи ІБАБ-1-19-4.0д.), спеціальності «029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Науковий керівник: Стамбол І. І., кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

У статті розкрито сутність поняття «міжнародна співпраця». Проаналізовано особливості міжнародної співпраці у сфері інформації. Запропоновано шляхи вдосконалення міжнародної співпраці в реаліях сьогодення. Розкрито питання як міжнародна співпраця сприяє покращенню результативності інформаційний потоків.

Ключові слова: співпраця, міжнародна співпраця, інформація, сфера інформації.

Україна є повноцінним членом глобальної системи безпеки, пріоритетами для якої залишаються розвиток міжнародного партнерства й співробітництва у сфері інформації, підтримка міжнародних ініціатив у сфері інформації, які відповідають національним інтересам України, поглиблення тісної співпраці України з НАТО з метою підвищення спроможностей України у сфері забезпечення інформації, участь у заходах зі зміцнення довіри тощо. Україна відповідно до укладених нею міжнародних договорів проводить виважену державну політику у сфері вдосконалення співробітництва у сфері інформації. Ураховуючи глобальну цифровізацію, загрозливі тенденції динамічного поширення фейкової інформації у світовому масштабі для України актуальним вбачається уточнення напрямків подальшого міжнародного співробітництва щодо посилення спроможностей України у сфері забезпечення інформації.

У науковому дискурсі розглянуто теорії та практику міжнародного співробітництва у сфері інформації, проаналізовано погляди зарубіжних фахівців у сфері безпеки й оборони, зокрема, Р. Армітіджа, Р. Берковича, Зб. Бжезинського, А. Боброва, С. Гріняєва, Ш. Едвардса, А. Крутських, О. Леонова, М. Лібіцкі, Ф. Хоффмана, Р. Шафранські та ін., а також підходи вітчизняних дослідників А. Бартоша, А. Гуцала, В. Горбуліна, В. Горовенка, Д. Дубова, Т. Жовтенка, О. Курбана, О. Кучмій, О. Литвиненка, Є. Магди, Є. Макаренка, А. Мішина, М. Ожевана, Г. Почепцова, О. Сосніна, Л. Чекаленко, Г. Яворської тощо.

Міжнародна інформаційна діяльність полягає у забезпеченні громадян, державних органів, підприємств, установ і організацій офіційною документованою або публічно оголошеною інформацією про зовнішньополітичну діяльність України, про події та явища в інших країнах, а також у цілеспрямованому поширенні за межами України державними

органами й об'єднаннями громадян, засобами масової інформації та громадянами всебічної інформації про Україну.

Відповідно до законодавства України її громадяни мають право на вільний і безперешкодний доступ до інформації через зарубіжні джерела, включаючи пряме телевізійне мовлення, радіомовлення і пресу тощо.

Правове становище і професійна діяльність акредитованих в Україні іноземних кореспондентів та інших представників іноземних засобів масової інформації, а також інформаційна діяльність дипломатичних, консульських та інших офіційних представників зарубіжних держав в Україні регулюються законодавством України, відповідними міжнародними договорами, укладеними Україною (Макаренко, 2019).

В Україні створення і діяльність спільних організацій у галузі інформації за участю вітчизняних та іноземних юридичних осіб і громадян регулюються законодавством України. Якщо міжнародним договором встановлено інші правила, ніж ті, які містяться в законодавстві України, що регулює відносини в галузі інформації, то застосовуються норми міжнародного договору, укладеного Україною (ст. 50 Закону України «Про інформацію»).

Міжнародне співробітництво у сфері інформації зумовлює необхідність пошуку спільних рішень у межах міжнародних організацій щодо протидії інформаційним та кіберзагрозам, вироблення спільної стратегії інформаційної безпеки для протидії кібервійнам, інформаційному тероризму та інформаційній злочинності (Report on World Internet Development, 2016).

Міжнародне співробітництво у сфері інформатизації спрямовується на підвищення економічної ефективності та науково-технічного рівня виконання Національної програми інформатизації. З цією метою до виконання окремих завдань (проєктів) Національної програми інформатизації можуть залучатися іноземні юридичні та фізичні особи, іноземні інвестиції.

Держава розвиває і підтримує всі форми міжнародного співробітництва у сфері інформатизації, які не суперечать законодавству та державним інтересам України (ст. 27 Закону України «Про національну програму інформатизації») (Закон України «Про інформацію», 1992).

У Законі України «Про інформацію» державна інформаційна політика визначається як сукупність основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та зберіганню інформації (Закон України «Про інформацію», 1992).

Головними напрямами і способами міжнародної співпраці у сфері інформації є:

- забезпечення доступу громадян до інформації;
- створення національних систем і мереж інформації;
- зміцнення матеріально-технічних, фінансових, організаційних, правових і наукових основ інформаційної діяльності;
- забезпечення ефективного використання інформації;
- сприяння постійному оновленню, збагаченню та зберіганню національних інформаційних ресурсів;
- створення загальної системи охорони інформації;

– сприяння міжнародному співробітництву в галузі інформації і гарантування інформаційного суверенітету України (Макаренко, 2019).

Державну інформаційну політику розробляють і здійснюють органи державної влади загальної компетенції, а також відповідні органи спеціальної компетенції. Всі громадяни України, юридичні особи і державні органи мають право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення та зберігання відомостей, необхідних їм для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів, здійснення завдань і функцій. Реалізація права на інформацію громадянами, юридичними особами і державою не повинна порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб. Кожному громадянину забезпечується вільний доступ до інформації, яка стосується його особисто, крім випадків, передбачених законами України.

З метою удосконалення міжнародної співпраці у сфері інформації увага має приділятися:

– створенню і впровадженню дійових механізмів реалізації інформаційних прав і свобод громадянина, суспільства і держави, закріплених у Конституції та законах України;

– подальшому вдосконаленню законодавства України в міжнародній співпраці в інформаційній сфері;

– розвитку на основі сучасних інформаційних технологій національної інформаційної інфраструктури, вдосконалення системи інформаційно-аналітичного забезпечення Президента України та органів державної влади, підвищення конкурентоспроможності національних виробників інформаційного продукту, видів інформаційного виробництва;

– визначенню порядку функціонування та механізмів державного контролю за супутниковими, кабельними і комп'ютерними системами передачі інформації;

– формуванню єдиної державної системи зв'язків з громадськістю;

– подальшій лібералізації українського ринку телекомунікацій за умов гарантування реалізації міжнародних інтересів та недопущення монополізації інформаційних ринків;

– розвитку науково-технічного та кадрового забезпечення інформаційної галузі;

– забезпеченню інформаційного суверенітету України та вдосконалення системи захисту національних інформаційних ресурсів.

Міжнародна діяльність у сфері інформатизації орієнтується на забезпечення рівноправного взаємовигідного співробітництва і спрямовується на забезпечення інтеграції національної інформаційної інфраструктури у світовий інформаційний простір, на створення умов для взаємного використання національних інформаційних ресурсів України та інформаційних ресурсів інших країн, участь у реалізації спільних проєктів. Головною характеристикою стану інформатизації в Україні є усвідомлення суспільством її ролі та значимості для прискорення переходу до інформаційної

фази розвитку і забезпечення входження країни в число інформаційно розвинутих держав світу. Державна політика інформатизації спрямовується на раціональне використання промислового та науково-технічного потенціалу, матеріально-технічних і фінансових ресурсів для створення сучасної інформаційної інфраструктури в інтересах розв'язання комплексу поточних і перспективних завдань розвитку України, забезпечення системного, комплексного та узгодженого розвитку інформатизації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про інформацію» (Відомості Верховної Ради (ВВР) 1992, № 48, ст. 650) (Вводиться в дію Постановою ВР № 2658-12 від 02.10.92, ВВР 1992, № 48, ст. 651).

2. Макаренко Є. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційної безпеки: регіональний контекст. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Випуск 102. Частина I. 2019.

3. Можливості міжнародної співпраці для Української бібліотечної асоціації. URL: <http://www.library.ukma.edu.ua/?id=214>.

4. Україна: Інформація і свобода слова. *Збірник законодавчих актів, нормативних документів та статей фахівців*. Київ: Молодь, 2016. 832 с.

5. Report on World Internet Development 2016 of World Internet Conference «Innovation-driven Internet Development for the Benefit of All. Building a Community of Common Future in Cyberspace». URL: http://www.wuzhenwic.org/2016-11/18/c_61834.htm.

REFERENCE

1. Zakon Ukrainy «Pro informatsiiu» (Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR) 1992, № 48, st. 650) (Vvodytsia v diiu Postanovoiiu VR № 2658-12 vid 02.10.92, VVR 1992, № 48, st. 651).

2. Makarenko Ye. Mizhnarodne spivrobitnytstvo u sferi informatsiinoi bezpeky: rehionalnyi kontekst. Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn. Vypusk 102. Chastyna I. 2019.

3. Mozhlyvosti mizhnarodnoi spivpratsi dlia Ukrainskoi bibliotechnoi asotsiatsii. URL: <http://www.library.ukma.edu.ua/?id=214>.

4. Ukraina: Informatsiia i svoboda slova. Zbirnyk zakonodavchykh aktiv, normatyvnykh dokumentiv ta statei fakhivtsiv. Kyiv: Molod, 2016. 832 s.

5. Report on World Internet Development 2016 of World Internet Conference «Innovation-driven Internet Development for the Benefit of All. Building a Community of Common Future in Cyberspace». URL: http://www.wuzhenwic.org/2016-11/18/c_61834.htm.